

DOROTI KUMSON

ONAJ DRUGI MUŽ

Sa engleskog prevela
Milica Cvetković

Prvo izdanje, 2023

*Tebi,
gde god da si*

Prolog

– Klio Forsum Prajs, hapsim vas zbog sumnje za pokušaj ubistva.

Ne. Ne mogu to da urade. Nikako u ovom trenutku.

– Ne morate ništa da kažete.

Moram je pronaći dok ne bude prekasno.

– Ali možete naneti štetu svojoj odbrani ako, kad budete ispitivani, ne pomenete nešto na šta biste kasnije na sudu mogli da se pozovete.

Jer ako ne učinim sve što mi se kaže, ona će umreti. Ubiće je.

– Sve što ipak kažete može poslužiti kao dokaz.

– Molim vas, ja to nisam uradila. Uveravam vas. Nisam to uradila. I morate me pustiti. – *Morate me pustiti. Pitanje je života i smrti.*

PRVI DEO

1.

8. AVGUST 2022.

KANCELARIJE FIRME *BERFILD I KOMPANIJA*, BRAJTON
POSLEPODNE

– Zbog razvoda zaista niste morali da dolazite kod mene u kancelariju, shvatate to, zar ne, gospođo Forsum?

Klimam glavom. – Znam. Znam da sam sve mogla da obavim onlajn, da bi to bilo jeftinije, verovatno i brže, ali nisam želela da ostavim trag na papiru – niti onlajn trag.

Najednom se Džef Berfild, sav zbunjen, mršti na mene. – Mislio sam da ste rekli kako vaš suprug zna za ovo? – Pretura po svojim beleškama verovatno se plašeci da je taj sitni podatak pogrešno pripisao očajnoj ženi pred sobom čija se veza upravo raspala. – Rekli ste da se on s tim slaže i... a, da – prstom podvlači red sa svojim prvobitnim zapažanjima – ne može da dočeka da vas se otarasi. I da ne može da veruje da je te silne godine života proveo s bezdušnom kravom poput vas. – Diže proćelavu glavu i gleda me pravo u oči.

– Ako ćemo pravo, sasvim jasno sam naglasila da on nikad nije rekao ništa od toga – kažem žalostivim glasom. – Bila je to moja interpretacija njegovog viđenja situacije. Moguće.

– Ipak, on zna da se razvodite od njega?

– Da, on zna. – *Ne zna zbog čega, ali zna*, dodajem u sebi.

– E pa dobro – mrmrlja gospodin Berfild s vidnim olakšanjem što nema obmane. – Sve je uvek *nešto* manje neprijatno kad su svi zainteresovani obavješteni o situaciji.

– Moj suprug nikad ne bi rekao ništa slično, nije to u njegovom stilu niti je u njegovoj prirodi. On je u velikoj meri osoba koja teži miru, ljubavi i nadi za sva bića.

– A vi niste?

– Da, da, jesam. U razumnim granicama.

Na usnama gospodina Berfilda javlja se slabašan osmeh, a meni ga je žao. Ne može biti prijatno, uopšte, niti iole zabavno kad ste tako blizu ljudskoj vezi koja se raspada. Da li to čoveka čini ciničnim? Mora ga činiti. Ne možete sedeti na onoj strani stola ovog tipa, slušati silne priče o tome kako je sve krenulo naopako i *NE* zapitati se zbog čega ljudi uopšte i pokušavaju. Na njegovom domalom prstu nema burme, pa zaključujem da nije oženjen ili da je, ako jeste, sve krenulo naopako. Nemam osećaj da je dugoročno vezan, ali možda grešim. Ovako ili onako, odaje utisak nekog ko bi više voleo da sve te „neprijatnosti“ ne postoje, ali pošto postoje, istrajaće sa strpljenjem potrebnim da kroz njih sprovede izgubljene duše koje se razilaze.

– Mogu li da vas pitam nešto, da tako kažem, nezvanično? – pitam. Potrebno je da dobijem konačan odgovor na to, na pitanje koje mi se već mnogo, mnogo godina mota po glavi. Pitanje na koje dobijam milion različitih odgovora kad god se odvažim da pretražujem internet.

– Kako to mislite „nezvanično“? – odgovara i malo uzmiče od mene. Ne baš primetno, tek donekle. Taman toliko da mi na nesvesnom nivou stavi do znanja kako od njega ništa neću dobiti badava.

– Mislim da nije nešto što bi verovatno trebalo da zapišete u tu moju fasciklu zato što se zapravo ne odnosi na mene.

– A na koga se onda odnosi?

Dobro pitanje. Očigledno pitanje. Pa kako onda nemam spreman odgovor? Tako što bi svaki odgovor zvučao kao varka, svaki odgovor bio bi laž. – Mislim, ovaj, na moju prijateljicu. Blisku prijateljicu.

Gospodin Berfild spušta nalivpero, zatvara fasciklu, skida naočare. Sada, kad ga više ne zaklanjaju naočare, izgleda mnogo mlađe, ali i zrelije. Mnogo svetskije od trpeljivog, nespretnog advokata s kojim sam prvobitno sedela. Njegovo ime sam našla na internetu. Pretraživala sam dok nisam pronašla najbližeg svom sadašnjem poslu, kako bih mogla pauzu da prilagodim ovom sastanku, doduše i dovoljno udaljenog da niko ne vidi kako ulazim u takvu kancelariju i pre moje porodice otkrije nepovratni slom mog braka.

– Šta bi to vaša bliska *prijateljica* želela da pita?

– Pa, pomalo je neugodno, i ona se oseća izuzetno budalasto, ali šta bi se dogodilo kad bi... ne, ne, dozvolite da počnem ponovo. Šta bi bilo da je moja prijateljica u prošlosti otišla u drugu zemlju i udala se, jednostavno iz hira? Da u to vreme, pre mnogo godina, po povratku u Englesku nije prijavila taj brak, pa se udala ponovo za nekog drugog, da li bi to bilo u redu ili bi potencijalno bila u nevolji?

Gospodin Berfild izgleda kao da sam ga tresnula pravo u lice neposredno pošto sam ga opsovala. Ne miče se, pa čak kao da nekoliko sekundi i ne diše, samo sedi sa zaprepašćenjem i užasom na licu dok zuri u mene. Na kraju spušta pogled na fasciklu pred sobom, na njen žutosiv karton u kom su prve pojedinosti razrešenja mog braka. – Vaša *prijateljica* ne bi bila *potencijalno* u nevolji, bila bi u ogromnoj nevolji. Bigamija, a o tome se radi, povlači sobom kaznu zatvora čak do sedam godina.

Sedam godina! SEDAM godina. Od tih reči mi se prevrće želudac, tera me da se isповraćam tačno po onom njegovom lepom, urednom stolu. SEDAM godina.

– Ali ako nije prijavljen, računa li se?

– Pod pretpostavkom da je vaša *prijateljica* uvažila sve zakonske zahteve kad se udavala u tamo nekoj stranoj zemlji u kojoj je odabrala da se obred izvede – to jest, ako je imala sve potrebne dokumente, pa potpisala venčani list ili registar – onda se ovde, u Velikoj Britaniji, taj brak smatra zakonitim i obavezujućim.

– Čak i ako nije upisan?

– Brakovi sklopljeni u inostranstvu se ne „upisuju“ po automatizmu. Vi mislite na često pogrešno tumačenu situaciju u kojoj je brak sklopljen u inostranstvu „zaveden“, što je otprilike slučaj obaveštavanja vlade da brak postoji u Glavnoj matičnoj kancelariji, kojoj je omogućeno da čuva kopiju venčanog lista kako biste mogli da dođete do njega ukoliko vam je zbog nečeg potreban – nečeg kao što je dokazivanje da ste zaista udati. Time se jemči da, iako vaš brak ne bi bio „upisan“ na isti način kao što bi to bio brak sklopljen između britanskih državljana ovde, postoji evidencija o njemu, i vi biste mogli da dobijete kopiju svog venčanog lista. Međutim, ta praksa je prekinuta 2014. Više se nijedan brak sklopljen u inostranstvu ne „zavodi“ u matične knjige. I u svakom slučaju, bilo da je do sklapanja braka došlo pre 2014. ili posle, vaša *prijateljica* bila bi i dalje udata bez obzira na to da li je brak „zaveden“ u matične knjige ili nije.

Uh. *Uh.* – Rekoste sedam godina?

Kratko širi nozdrve pre nego što ozbiljno klimne glavom.

– U redu, dobro. Lepo. Hvala vam. Postaraću se da prijateljici kažem da se, znate, ne udaje dok se ne postara za stari brak.

– Uradite to – zuri u mene, pa opet stavlja naočare i podiže kratko debelo nalivpero. – Trebalo bi i da je upozorite da o tome nikom ne priča. Ako se zaista udala a već je u braku, to je krivično delo. O tome se ne trubi.

– Nije ona o tome trubila, samo je pitala... mene... Pitala je mene da pitam vas.

– Tačno – odvrća on kiselo. – Postaraću se da vam se kasnije večeras javim zbog papira. Imam utisak da bi ovaj razvod trebalo okončati po ubrzanom postupku.

To ne bih sporila. Nimalo.

Horsfort, 1996.

– Onaj momak pilji u tebe – primetila je Trina zbunjeno, a i prezrivo.

U studentskoj zajedničkoj prostoriji, u kojoj smo često se-dele, osećala sam se kao da sedim u *Koloseumu* – grupice od petoro-šestoro okupljene za niskim, okruglim stočićima čekaju da počne predstava u centru. Neke grupe su imale više članova pa su bili raštrkani bez obzira na to što su se trudili da se zbiju. Drugi ljudi su imali manje prijatelja, neki su bili sami – svejedno smo se svi tiskali i sedeli u tom velikom bučnom prostoru sa izlizanim, sjajnim parketom, svako za sebe a ipak zajedno.

U dnu kafeterije, uz velika staklena vrata koja vode u travnato i betonsko dvorište, bio je otvor za posluživanje, gde su po sniženoj ceni ljudi koji su vodili Studentski sindikat prodavali čaj i kafu, grickalice i rashlađene konzerve gaziranog soka. Instant kafa po sniženoj ceni u čaši od stiropora i kesica *maltezera* postali su moj svakodnevni „otrov“.

Trina i ja, brucoškinje koje žive u kampusu, imale smo jedno od boljih mesta. Naš sto i stolice bili su donekle uglavljeni iza jednog od glatkih, okruglih kamenih stubova koji su pravili svojevrsno skrovište, iz koga smo sve videle.

– Koji momak? – rasejano sam pitala. Pomno sam pratila kako se prvi *maltezer* iz kese topi u kafi kojoj sam ranije

dodala pet kašičica šećera. *Maltezer* je plutao na površini naizgled neosetljiv na vrelinu, ponašao se kao da bi mogao da preživi vreli, mlečni kraj koji se brzo bližio.

– Kao prvo, to je odvratno – kazala je Trina, zbrčkala lepo lice i uperila jedan od sjajnih noktiju boje mora na ono što sam radila sa čokoladicom i kafom – a drugo, govorim o momku u jakni i s jamicama.

Znala sam na koga misli. – A, o njemu.

– Nisi čak ni pogledala.

– Ne moram da gledam. Jakna i jamice – nije mi jasno kako ih vidiš odavde – savršeno ga opisuju. Postoji samo jedan momak u jakni vrednoj pažnje i koji zuri u mene.

– Dakle znaš da pilji u tebe? – Sad se zaista zbunila.

– Da. Sa mnom je na predavanjima iz psihologije.

– Dakle, znaš ga i mimo toga što se upiljio?

– Da, sa mnom je na predavanjima iz psihologije.

– I znaš kako se zove?

– Da, sa mnom je na predavanjima iz psihologije. Koliko puta treba da ti ponovim?

– I znaš zašto pilji u tebe?

Nezainteresovano sam slegnula ramenima. Pretpostavljala sam da znam zašto, ali da budem iskrena, nije to nešto što mi se redovno događalo. Zapravo, što mi se uopšte događalo. Osim ukoliko je taj što pilji jeziv matorac koji pomišlja... u stvari svim silama sam se trudila da izbegnem da razmišljam o jezivim matorcima.

– Jesi li razgovarala s njim? – pitala je Trina.

– Ne teraj me da ti to kažem, Trina – kazala sam svojoj prvoj susetki u studentskom domu.

– Hajde molim te! Možeš biti u istoj grupi ali nikad ne progovoriti s njim. Kao da sam ja, recimo, ikada pričala s polovinom onih čudaka na predavanjima iz matiša? Ne bih rekla.

– Da, razgovarala sam s njim. Radimo zajedno na jednom projektu.

– Oho... – rekla je znalački. – Ohohooo... *tako* znači.

– Kako znači? – pitala sam, pa *maltezera* koji se topio pre-pustila njegovoj sudbini i pogledala je.

Zabacila je nekoliko crno-tamnoplavih pletenica preko le-vog ramena, zagladila ih dlanom i uvila preko desnog ramena.

– Ti i on pravite dvolednu životinju.

– Šta? Ne! NE. Nikako ne.

– *Stvarno*? A zašto ne?

– Jednostavno to ne radimo.

– E pa, sudeći prema tome kako pilji, izgleda da ga rom-komuješ.

Iskosa sam pogledala drugaricu. Nisam imala *pojma* o čemu priča. – Šta je romkomovanje? – Znajući Trinu, spremao se oštar zaokret s teme, tako da će se prvobitna potpuno za-boraviti.

– Ma molim te, kao da ne znaš – podrugnula mi se.

– Uopšte ne znam. Treba da mi objasniš šta je romkomo-vanje, i to brzo.

– Primenjuješ na njemu romantičnu komediju. Znaš već kako to ide: ne znaš ni da postoji ili ga mrziš, a onda si primo-rana da „radite zajedno“, pa otkrivaš njegovu drugu stranu i rešiš da mu daš priliku. Ta prilika vodi u zaljubljivanje u njega. Provedete nekoliko nedelja ili meseci u sladunjavom zanosu ljubakanja. A onda se dogodi nešto krupno, i on shvata da nisi osećala prema njemu ono što je on osećao prema tebi i rastu-rite se. Neko vreme ste oboje potišteni, zatim ti moraš da na-praviš nešto ogromno, veličanstveno da bi ga povratila. – Da bi upotpunila monolog, opet je zabacila pletenice s ramena, pa dohvatila šolju s kafom, otpila gutljaj i kasno shvatila da je greškom uzela svoju šolju i da su joj usta puna zašećerene

kafe i poluistopljenog *maltezera*. Izraz njenog lica dok se davila skoro da je bio vredan kupovine nove šolje kafe i potapanja još jednog *maltezera*.

– Hvala na pitanju, znam šta su romantične komedije – rekla sam joj. Nastavila je da otvara usta i istura jezik u očiglednom pokušaju da se otarasi onog ukusa. Trina i ja nikad nismo razgovarale o zajedničkoj ljubavi prema takvim filmovima i knjigama, i bilo mi je neverovatno da na silu utrpava tipa s jaknom u moj isproban i testiran, voljen i obožavan okvir. Što se mene tiče, bio je to gnusan postupak s njene strane. Kratko sam pokazala na njega. – On nije niti će ikad biti zvezda mog romkomskeg života. U redu? – Osvrnula sam se po prostoriji. – Ovde ne vidim nikog ko će biti njegov deo. – Nastavila sam da je gledam s negodovanjem dok je ona grgotala vodu spirajući onaj ukus. Trina je bila suviše teatralna – kafa sa ukusom *maltezera* nije *tako* loša. – A ako nastaviš dalje o tom momku, nećeš mi više biti najbolja drugarica i prva pratilja.

Trina se ukočila usred gutljaja i polako spustila čašu pa se okrenula na stolici i pogledala me. – Nisam ja *ničija* najbolja drugarica i prva pratilja. Ja sam glavni lik. *Uvek*.

– E pa i ja sam, tako da...

– Oduvek sam se pitala šta se događa kad se druže dve osobe koje su tradicionalno prve pratilje. Kako se savladava mučno pitanje ko će biti glavni lik, a ko pratilja?

– Pretpostavljam prva koja se ozbiljnije zainteresuje u ljubavi. – Slegnula sam ramenima preturajući po džepovima u potrazi za sitninom. Pazila sam na novac za kafu i *maltezeru*. Sa sobom sam nosila uvek tačno novca da ne bih pala u iskušenje da potrošim više. Moja stipendija i studentski kredit morali su da se rastežu, ali te dve stvari su mi bile dnevni luksuz. Doduše, Trina bi trebalo da kupi kafu. Ali to će biti malo sutra. Jednostavno bi mi rekla da ništa ne fali šolji u koju je

takoreći pljunula. Kao da ona ne bi prosula kafu kojoj sam ja preblizu disala.

Dok sam tragala za barem nešto novca, pogledom sam prešla po prostoriji i zapela kod zelenih očiju čoveka koji nije prestajao da pilji u mene. Izraz lica mu se nije promenio kad su nam se pogledi sreli, zakačili se jedan za drugi kao dva ključna dela slagalice.

Nisam ga razumela.

Kad smo na predavanjima, dok radimo zajedno, obraćao mi se kao i svima. Nisam otkrila ništa što bi ukazivalo da o meni razmišlja drugačije nego o drugima. Bio je šaljiv i pametan – uvek je odgovarao na pitanja s pouzdanjem nekog ko dodatno čita, pa uvek i malo više. Uvek spreman s pošalicom ili duhovitom primedbom koja bi većini ljudi promakla. No kad smo u drugom okruženju, kad nisam u neposrednom kontaktu s njim, on zuri u mene. Samo u mene.

– Ne počinji! – rekla je Trina pa me ćušnula i oslobodila ukrštenog pogleda koji je potrajao neko vreme.

– Šta hoćeš da kažeš? – pitala sam je.

– Nemoj ti da piljiš u njega. Bukvalno samo što sam ti rekla da nisam ničija prva pratilja. Nije ti dozvoljeno da se upustiš s njim ili nekim drugim dok ja ne nađem nekog.

– Ne upuštam se s njim.

– Pričaj mi o tome, samo što ti nisam poverovala.

Dozvolila sam sebi još jedan kradomičan pogled na njega, ali nije piljiu u mene. Sedeo je zavaljen na stolici s knjigom u jednoj ruci i toplim napitkom u drugoj. Izgledalo je skoro kao da je, sad kad je dobio moju pažnju ma kako kratka ona bila, mogao da nastavi sa životom. Sad kad je znao da znam da je tamo, mogao je da produži kroz dan.

A šta je sa mnom? Kako da se vratim u normalno stanje kad znam da svakog trena može opet da se upilji u mene?

2.

8. AVGUST 2022.

IV SPRAT, KANCELARIJA *HANIMEJ PRODUKCIJE*, BRAJTON
POSLEPODNE

Žongliram tašnom, torbom s laptopom i papirnom kesicom s pilulama za spavanje, kao i žaketom, kapom i dezinfekcionim sredstvom za ruke pokušavajući da na bezbednosnu tablu *Hanimej produkcije* prislonim pravougaonu propusnicu sa svojim imenom i slikom.

Pokušavam nekoliko puta, i verovatno bi trebalo da bacim na pod nekoliko stvari i sebi olakšam, ali ne radim to. Tako sam tvrdoglava da to znači da ću nastaviti, uporno mahati propusnicom prema bezbednosnoj tabli sve dok... sve dok... dok ne uspem njom da zamahnem dovoljno blizu i zadržim je tu dovoljno dugo da se začuje pisak i crveno svetlo postane zeleno.

Kad zapišti da mogu da uđem, ramenom se naslonim na vrata od mutnog stakla i gurnem ih. Obično radim od kuće, skrivena u radnoj sobi s neurednim stolom, prozorima kroz koje duva promaja i veoma skupom ergonomskom kancelarijskom stolicom od koje me zaboli trtična kost sedim li na njoj duže od dvadeset minuta. Međutim proteklih šest meseci redovno odlazim u kancelarije *Hanimej produkcije*, producent-ske kompanije koja je pre sedam godina otkupila moje knjige za televizijsku adaptaciju.

U početku, dok sam učila sve o pisanju za televiziju, isto sam dolazila ovamo da se sretnem sa iskusnijim piscima i urednicima. U poslednje vreme dolazim zato što ne mogu da boravim kod kuće. U procesu sam demontiranja života kakav poznajem i moram da se usredsredim. Kod kuće je Volas. A čak i kad nije tamo – tamo je. Na slikama, u mirisu posteljine, u načinu na koji je poređan nameštaj, načinu na koji su postavljena svetla. U tu kuću smo se uselili pre sedam godina i svakog dana je činili našom. Sa svim onim što je preda mnom, sa onim što moram da uradim, moram da se usredsredim na posao a to ne mogu ako sam sentimentalno i zadivljeno zagledana u predmete.

Deo kancelarije koji su meni odredili za rad odmah je pored otvorenog radnog prostora. To je omanja soba za sastanke sa četiri radna stola spojena na sredini. Obično sedam i uključujem laptop tamo gde su veliki prozor s desne, a vrata s leve strane.

Većina ljudi me ignoriše kad projurim pored njih sa stvarima u rukama i propusnicom koja mi visi s ručnog zgloba. Ni kad sam ranije dolazila nisu me pozdravljali kao kad Norma uđe u *Kafiću Uzdravlje*, ali neki od njih su bar dizali glavu i smešili mi se. Sad se svi pretvaraju da me ne vide; uzmiču i skreću pogled ako me slučajno pogledaju u oči, i apsolutno ne žele da se jave.

Trenutno me svi mrze. Polako učim kako da se pomirim s tim.

Istovarujem upetljane stvari iz ruku na sto pored onog za koji sedam, i primećujem da su na njemu laptop, punjač za mobilni i termos-šolja za kafu. Očigledno je neko došao da ovde radi dok sam bila napolju. Pitam se hoće li ostati ili će žurno ući, prikupiti svoje stvari i otići.

– O – kaže Gejl Bruster, jedna od asistenata produkcije, kad uđe u sobu. – Nisam znala da se vraćaš. – Stoji u dovratku, unervozila se i nije sigurna da li da uđe, ili jednostavno da zbríše.

– Aha – odgovaram i spuštam glavu dok sređujem svoje stvari i palim računar. Mislim, jeste da govorim sebi kako mi ne smeta što me svi mrze, ali, hm, možda u vezi s tim i nisam tako opuštena kao što sam mislila.

– Neću ti smetati – kaže. Prikuplja stvari koje je ostavila na stolu.

– Fino – promrmljam.

– Jesi li dobro? – pita Gejl, a ja sedam za „svoj“ sto.

– Dobro sam – kažem.

– Jesi li sigurna? Izgledaš...

– Dobro sam. Stvarno sam dobro.

– Kad ti kažeš. Kako napreduju prepravke? – Iako se Gejl smeši dok to pita, njena zabrinutost isparava brzinom kapljica vode na vrelom tiganju. Zvuči kao nešto što bi koleginica u znak podrške pitala koleginicu, ali kasnimo i potreban im je taj tekst. Bio im je potreban još juče, ali ja ga nisam završila. Teško mi je da to uradim.

Teško mi je da ovo završim.

Mislim, moram. Ali nije lako kao što bi trebalo da bude.

Pre sedam godina, ne mnogo pre udaje za Volasa, moja agentkinja Antonija prodala je *Hanimej produkciji* moj prvi roman *Poslastičarka detektiv*. Bio je to trenutak iz snova. Trebalo mi je malo vremena da shvatim da stvari skoro nikad nisu tako jednostavne. Da, uprkos najavama po časopisima i na društvenim mrežama, „kupljena opcija“¹ uglavnom ne znače ništa.

---

¹ Izdavači ili filmski producenti mogu uzeti (kupiti) opciju na neku knjigu čime stiču prava da kupe prava za neku knjigu (prava za objavljivanje ili prava na ekranizaciju). Ako se predomisle i odustanu bilo koji izdavači/producenti imaju mogućnost da kupe prava na objavljivanje te knjige. Dogod izdavač redovno objavljuje (barem jedan naslov godišnje) ima pravo prve opcije na pisca, tj. niko drugi mu ne može „preoteti“ autora. Ako protekne više od dve godine od poslednjeg kupljenog naslova, izdavač gubi pravo opcionog izdavača. (Prim. ured.)

Svako može da kupi svašta ako ima nekoliko hiljada pri ruci. No ovo je bilo drugačije. Ovo je bila jedna od onih stvari koje prevazilaze kupovinu opcije, pa je glatko i slatko klizilo u planove za razvijanje, u dobijanje zelenog svetla za produkciju. U to da se zaista napravi.

I da se zapravo pojavi na striming servisu. Na svakom koraku tog puta nekako sam pomalo bila van sebe, pitala se kad će sve krenuti naopako. Ne samo da je stiglo na ekrane već se ljudima dovoljno dopalo da ga uporno strimuju. I to toliko da nije samo naručena druga sezona nego je prestala da se prikazuje odjednom, i u stvari je bilo predviđeno da se daje jednom nedeljno. *Poslastičarka detektiv* je postala hit zato što su, izgleda, svi obožavali ženu koja ume da pravi kolače i istovremeno rešava zločine. Neki od počinjenih zločina bili su jezivi i gnusni – ali s obzirom na to da je Majra Vud rešavala misterije nalazeći vremena i da napravi bar jednu poslasticu (što više, to bolje), ljudi kao da su zanemarivali istinski užasnu prirodu ubistava. U stvari, što groznije ubistvo, što komplikovaniji kolač da se izbalansira osetljivost – to se ljudima izgleda više dopadalo.

A to je dovelo do ovog gde smo sada.

Do mene usred razvoda i demontiranja svog života, kao da skidam skele s dovršene zgrade. A deo tog demontiranja značio je i napuštanje serije.

Niko nije srećan.

Niko ne želi da se ona završi.

Kad sam na adaptaciju predala prvi roman *Poslastičarke detektiva* nisam imala moć. Mogli su da rade šta god hoće osim dve stvari koje sam napisala u ugovoru:

1. Glavnu ulogu treba da igra tamnoputa crnkinja.
2. Kad sama odlučim da je kraj – kraj je, i *Hanimеј produkcija* ne može više ništa da pravi.

U stvarnosti je to značilo da kad rešim da je seriji kraj, lik, priče i uglavnom čitava franšiza ostaju moji i oni ne mogu da ih nastave. Naravno, niko nije želeo da pristane na to. Ponudili su mi novac da vam pamet stane, samo da uklonim tu odredbu. Kad to nije uspelo, prešli su sasvim na drugu stranu i zapretili da će napustiti saradnju. Međutim nisam ni trepnula.

– *Dobro!* – gotovo čujem tim *Hanimeja* zadužen za ovaj ugovor. – *Ali spuštamo ponudu, a ona bolje da ne razmišlja o pokušaju da se pogađa za više kad kasnije promeni mišljenje.*

Naravno da mi je smetalo što neću dobiti onoliko novca koliko sam mogla da dobijem. Ali više mi je bilo stalo da na ekranu imam ženu koja izgleda kao ja i da mogu glatko da odem.

Stoga je verovatno Gejl svoje ljubazno pitanje izgovorila stisnutih zuba. Sad zabacuje talasastu svetlosmeđu kosu i otkriva niz pirsinga i minijaturnih alki koji se pružaju od vrha uha niz ušnu školjku. Svi su srebrni. Svi naglašavaju njen stil. Mojih je godina i žena koja nosi farmerke i dukseve s kapuljačom, ali te minđuše pokazuju da poseduje i vlastiti stil. Otkad je pre šest meseci počela da radi, uvek je bila fina prema meni, ali je i ona, kao i svi drugi, bila fina preda mnom verovatno zato što zasad moramo zajedno da radimo.

– Prepravke dobro napreduju – odgovaram joj. – Skoro sam završila najnoviji nacrt za pretposlednju epizodu pa ću preći na finalnu.

– Odlično, hvala ti. – Načas pušta da joj maska spadne, pa te tri reči izgovori s mukom kao da istiskuje pastu za zube iz skoro prazne tube. Svi postaju takvi kad se pominju poslednje epizode.

Obično bi mi to smetalo, izjedalo bi me što se nekom ne sviđam, što se ljuti na mene ili je možda uvređen zbog mene, ali trenutno mi ne smeta.

Ne zaslužujem prijatelje, ne zaslužujem čak ni da ljudi budu fini prema meni. Zaslužujem... valjda sve što mi sleduje. Svaku sitnicu.

– Onda te ostavljam s tim – kaže Gejl pre nego što se uputi vratima sa svojim stvarima u rukama. – Vikni ako ti nešto zatreba.

– Hoću.

Zatvara bela vrata za sobom i ja se fizički opuštam sad kad sam sama. Umesto da prste pustim da se kreću po tastaturi i završim ovaj posao, spuštam ih u krilo. To mi nekako nije dovoljno, moram još malo da se olabavim. Spuštam glavu na sto i na njega naslanjam obraz a pogled upravljam napolje. Iz tog položaja, visoko u jednoj brajtonskoj zgradi, pruža se najdivniji pogled, najneverovatniji vidik.

Šta sve ne bih sad dala da sam neki od oblaka nad gradom, deo vazduha koji struji, sve samo ne Klio Forsum. Sve.

Horsfort, 1996.

– Klio, imam problem – izjavio je Hit.

Hit, muškarac koji je piljio u mene, i ja bili smo u malom odvojenom delu odmah uz glavni prostor na prvom spratu biblioteke i radili smo na projektu modula filozofije nauke za ispit iz psihologije. Gotovo kao da smo u nekoj niši, ali s kliznim vratima koja kad se zatvore načine ugodnu sobicu sa stolom i dve stolice. Držali smo otvorena vrata, ali je svejedno delovalo kao da smo u čauri, milovani i obgrljeni mirisom knjiga i pobožnom atmosferom učenja. Biblioteke su oduvek za mene bile srećno mesto, ono koje ću posećivati i u kome ću nestajati, u koje ću bežati i u kom ću samo „biti“.

Tamo smo bili već neko vreme i postojano napredovali, ali on je najednom to rekao – pre je to bila tiha objava – a ja sam

bila sigurna da je posredi problem s kojim ne želim da se nosim. Ovlažila sam usne i rekla: – Ako je tvoj problem nešto u smislu „Kako ćemo sažeti sve ove osnovne podatke u petominutnu prezentaciju?“, onda delim tvoju muku. Ako je nešto drugo, onda ne verujem da to ima ikakve veze sa mnom.

Otkad je Trina pokrenula onaj razgovor o primeni principa romantične komedije, svaka interakcija s Hitom postala je sporna. Kad sam se ponašala prijateljski prema njemu, brinula sam se da ulazim u fazu romkom hronologije s mogućnošću zavodljivih pogleda i ljubakanja. Kad sam bila gruba i odsečna, osećala sam, prilično oštro u svakoj ćeliji, da samo rastežem deo „neprijatelji do ljubavnika“ iste priče. Kad sam se trudila da budem ležerna, imala sam utisak da je to upravo samo to, da se suviše trudim. U suštini, Trina mi se stručno uvukla u glavu, zbrkala je i uništila svaku mogućnost da ja i taj momak budemo išta čak i nalik prijateljima.

Mislim, čula sam kako su one reči izašle iz mojih usta, i nisu bile baš prijatne. Volela sam sebe da smatram prijatnom osobom, onom koja može da se bude dobra s većinom ljudi bez obzira na to koliko su odvratni, ali s njim sam stalno bila napeta. A značilo bi mi i kad bi prestao stalno da pilji u mene.

– Valjda jeste nešto u vezi s prezentacijom i filozofijom nauke – odgovorio je Hit. – A opet i nije.

Zurila sam u knjige i sveske pred nama, beleške koje smo oboje pravili, podvučene delove i mesta obeležena lepljivim papirićima. Nisam bila sigurna treba li nešto da kažem ili treba da pričekam da on objasni.

– To što opet i nije nekako je povezano s filozofijom nauke zato što i jeste i nije povezano s filozofijom nauke, što priziva kvantnu filozofiju stvari koje istovremeno postoje i ne postoje, a što je teško dokazati da postoji. Pomalo kao što je pokušaj dokazivanja da um postoji kao odvojena konstrukcija u odnosu na fizički mozak.

Čvrsto sam zatvorila oči. Frustracija. Očaj. Potpuna frustracija. Trina mi se baš duboko zarila u glavu, zar ne? Baš duboko, dublje od svih racionalnih slojeva, dublje od mesta koja upravljaju našim postupcima, zašla je u iracionalne oblasti, mesta za koja se male misli kače i počinju da rastu. Počinju da rastu na glup, preglup način.

Obično bi to što sam u biblioteci, s knjigama i atmosferom koju one stvaraju, delovalo kao zaklon koji me štiti od preteranosti boravka među drugim ljudima. One su upijale besmislice i činile da mi ne smeta mnogo kad ljudi iznenada počnu da pričaju neke stvari koje nemaju nikakve veze sa mnom. Međutim, izgleda da to nije bio slučaj i sa ovim momkom. Bio je imun na moć knjiga da upijaju kao sunder.

– O čemu pričaš? – pitala sam i dalje zatvorenih očiju naprežući se da ne zaurlam na njega.

– Mislim... ne, ne... *znam* da sam se zaljubio u tebe.

Iznenadeno sam otvorila oči, pa ih polako okrenula prema njemu da ga pogledam pre nego što sam vratila pogled pred sebe i zagledala se u beleške i učenjački krš pred nama. Naučne teorije primenjene na proučavanje uma i o proučavanju uma – otkrivanje da li bi način na koji proučavamo fizički svet mogao da se upregne i razvije za proučavanje onog što se odvija u metafizičkom prostoru povezanom s mozgom. Eto šta smo radili tamo, šta sam se ja prihvatila da radim.

– Hite, biću iskrena prema tebi. Nisam sigurna šta bi trebalo da kažem na to, pa ću se praviti da ništa nisi ni rekao.

– U tome i jeste moj problem. Problemi. Zato što su mi problemi dvojni. Jedan je da sam sasvim siguran da nisi čak ni izbliza zainteresovana za mene. Drugi je da nisam siguran da želim ovako da se osećam. Oduvek sam naučen da verujem kako je ljubav prijatna, nešto za čim ljudi tragaju. Ovo... ovo nije prijatno. Ovo... nije nešto što želim da doživljam. Naprotiv. Ovo... *ova* osećanja su veoma nepoželjna.

– Da li ti uvek pričaš kao robot? – pitala sam razgovorljivo. Da je Trina čula šta on priča, znala bi zbog čega – uprkos onom njenom brkanju po mom umu – ništa ne može da se dogodi s tim momkom.

– Ne. Osoba od autoriteta mi je rekla da govorim više kao Vulkanac.

To me je i protiv volje nasmejalo. – Dobro, svaka čast na aluziji na *Zvezdane staze*, ali moram da pitam jesu li te gnjavili u školi zbog tog načina govora i svega?

Prizvao je slabašan osmeh, kao da ga je moje pitanje zabavilo. – Ne, ne, zapravo nisu. – Kratko je zavrteo glavom. – Svakodnevno su ubijali boga u meni, ali zaista me nisu „gnjavili“.

Potpuno sam se okrenula prema njemu i pogledala ga iznenađeno i užasnuto.

Uzvratio mi je pogled otvorenog lica. – Sudeći prema tvojoj reakciji, nisi očekivala takav odgovor – tiho je rekao i odjednom izgledao kao da se koleba zbog načina na koji mi je rekao da su ga skoro svakodnevno napadali.

Odmahnula sam glavom. Uopšte nisam očekivala takav odgovor.

– Možda je trebalo malo da zašećerim? Naprosto sam pretpostavio... ti si veoma neposredna osoba, pa sam pretpostavio da više voliš da budem otvoren o tome.

Talas tuge me je gotovo potopio kad je udario u mene i kroz mene. U njegovom glasu je bilo mirnog prihvatanja kao da je to nešto normalno. Bio je čudan, i to je znao. I propatio je zbog toga. Ja sam bila čudna, znala sam to, ali izbegla sam tu vrstu patnje. – Žao mi je zbog svega kroza šta si prošao – prošaputala sam iako su te reči delovale slabašno kad se odmere sa onim što su pokušavale da izgode.

– Hvala ti, cenim što to kažeš – odvratio je.

Sedeli smo u nelagodnoj tišini, i ja sam zurila u rad pred nama ali nisam čitala otvorene stranice niti sam se mašala

olovke da nešto pribeležim, niti sam išta dodavala u podsetnike, samo sam zurila u taj naš rad i pitala se kako ćemo dalje.

Izgleda da smo krenuli dalje uz njegovo pitanje: – A što se tiče mog problema?

Da. Što se tiče njegovog problema. Šta ću učiniti povodom njegovog problema, koji jasno postaje delimično i moj problem pošto je prevazišao piljenje i otvorio se? – Znaš, Hite, kad sam bila peti razred bio je tamo neki dečak koji je zaista bio blesav, pomalo uvrnut. Nikako previše uvrnut, samo pomalo čudan, zapravo kao što su svi. Ipak, njega su mnogo gnjavili i ponekad tukli. Iskreno, to je bilo vrlo tužno zato što je delovalo da je fin. Pretpostavljam da se isticao zato što nije krio svoju uvrnutost, nije se ni trudio da je sakrije, nije čak ni pomišljao da treba nešto da krije.

– Kakve to veze ima s mojim problemom? – upitao je Hit.

– Sad ću doći do toga. Ne budi nestrpljiv. Taj dečak iz petog razreda hteo je da se druži sa mnom...

– Samo da se druži?

– Hoćeš li prestati da me prekidaš?! Nikad neću stići do kraja ovoga ako nastaviš da me prekidaš. Da, samo da se druži. Ovaj, u početku. Zato što sam pomalo lakoverna? Ne, to nije prava reč. Valjda sam pomalo neupućena. Sve drugarice su bile u fazonu „stvarno ćeš da visiš s njim?“, a ja sam govorila „što da ne, izgleda sasvim bezopasno“. Kad kažem „visiti s njim“, doslovno mislim na razgovor na autobuskoj stanici. Jedini je on išao istim autobusom, pa bismo razgovarali dok idemo do stanice, razgovarali dok čekamo autobus, a onda ne bismo ni seli jedno pored drugog. Zatim me je iz vedra neba pitao da li bih jednog vikenda otišla u bioskop s njim. I tako sam se našla u škripcu.

– Zato što ti se nije sviđao?

Popreko sam ga gledala sve dok nije promrmljao: – Izvini.

– I tako sam se našla u škripcu zato što mi se nije sviđao. A čak i da mi se *sviđao*, kako bih svojim roditeljima Afrikancima objasnila da izlazim s dečkom? Da, mogla sam da pribegnem onom fazonu iskradanja, ali za mene je to previše gnjavaže. Zato sam uradila ono najbolje posle toga.

Hit se upiljio u mene.

Ja sam se upiljila u njega.

On se upiljio u mene.

Ja sam se upiljila u njega.

– O, zaboga – prasnula sam kad se piljenje rasteglo na minut – sad si rešio da prestaneš da me prekidaš?

– Šta je bilo ono najbolje posle toga? – poslušno je pitao.

– Našla sam mu drugu devojkicu. Ovaj, našla sam mu pravu devojkicu zato što ja nisam nikako bila njegova devojkica.

– Znači, hoćeš da kažeš kako ćeš meni naći devojkicu umesto sebe?

– Pa ja ti nisam devojkica, ali mislim da kad bi upoznao nekog kome bi se ti svideo...

– Ne bih želeo tebe?

– Ako baš tako hoćeš.

– Ti mi izgledaš kao fina, prijemčiva osoba, a ipak smatraš da sam uvrnut, pa sam stoga siguran da većina ljudi misli da sam uvrnut. Kako ćeš mi, molim te, naći nekog ko bi uopšte i razmislio o tome da bude moja devojkica?

– A, nisi ti uvrnut. – Očigledno nisam mogla da ga gledam kad sam to rekla. – U svakom slučaju nisi *baš tako* uvrnut.

– A kako ćeš me tačno načiniti dovoljno neuvrnutim da bih našao nekog ko bi se zainteresovao za mene?

– Preobražajem, naravno! – veselo sam rekla.

On je bukvalno ustuknuo, užasnut idejom. – Nisam siguran da bi o toj vrsti aktivnosti trebalo sad da razmišljamo, ni ti ni ja.

– Ništa drastično, samo frizura, malo doterivanja, malo zbrinjavanja odeće.

– Šta fali mojoj odeći?

– Sve redom. Ta jakna... – Zavrtela sam glavom ne trudeći se da prikrijem zgroženost. – Ta jakna... Hite, sad je 1996, niko van Nešvila ne nosi jakne od jelenske kože, pa još s resama. Moram to da ti saopštim ovako otvoreno, ali hajde, družo, čak i stanovnici Vulkana moraju znati da je vreme da se ta jakna penzionišo.

Hit je zurio u mene, pa sam načas pomislila da će reći nešto drugo, da će negodovati, ali on je samo uzdahnuo. – Misliš da je potrebno da se potpuno preobrazim kako bih bio prihvatljiv suprotnom polu? Zar se otkad je sveta i veka ljudi nisu zalagali da svako treba da bude svoj?

– Jesu. I potpuno se s tim slažem, zato i sama nosim kaiša sa šnalom u obliku mrtvačke glave na ljubičastim farmerkama tako iscepanim da bi moja majka dobila nervni slom da ih vidi, ali ne mislim da si ovo pravi ti. Mislim da pravi ti tek treba da nađe svoj izraz, tako da će to što te sredim učiniti čuda za tvoje samopouzdanje. – Oduševljeno sam pljesnula rukama. – Jedva čekam da te unapredim – ovo je kao u *Zgodnoj ženi...* naravno bez elementa prostituisanja.

– Zaista veruješ da bi mogla od mene da načiniš nekog neodoljivog ženama?

– Ovaj... Zapravo nisam to rekla. I hajde da se ne zanosimo. Samo ćemo te učiniti malo poželjnijim, izgledom. A to će pomoći da ljudi upoznaju pravog tebe.

Neuobičajeno, ništa nije rekao. Možda sam ga uzrujala zamislju da mora da se promeni. Možda on voli jaknu koja izgleda sasvim žalosno i propalo, možda ju je nasledio od omiljenog ujaka ili tetke, pa štedi da nabavi i kaubojske čizme i šešir da se slažu s njom. Možda sam smrtno uvredila sirotog Hita

Sojera, pa je od tog trenutka sve krenulo naopako te je, umesto da pilji u mene, počeo aktivno da me mrzi. – Ovaj... – počela sam priskočivši da smanjim nanetu štetu – ne moraš ništa od toga da uradiš, znaš to? Možeš nastaviti ovako zato što si i ovako savršeno u redu. Ne moraš ništa da radiš.

– Znam da ne moram, ali želim to. Želim da uradim sve što mogu da budem dostojan.

– Dostojan? Ne, ne. Ovde se zaista ne radi o promeni toga ko si kako bi dosegao neki nemoguć standard. Bukvalno je samo reč o doterivanju, o izvlačenju najboljeg iz onog što ti je bog dao.

– Želim da budem dostojan tebe.

– Opet ti kažem, dostojan si. Ali ovde ti i ja nismo cilj.

– Nismo uopšte ni u razmatranju?

– Znala sam da nisi slušao šta pričam. Ako želiš da imaš devojku, moraćeš da naučiš da slušaš.

– Slušao sam. Samo potvrđujem da to što ćeš mi pomoći da se promenim neće olakšati uspostavljanje odnosa ili veze s tobom.

– U pravu si, to neće olakšati takav odnos među nama. Misija je da ti nađemo nekog prikladnog. Nekog ko je više za tebe.

– Više za mene... više za mene – ponavljao je kao da pomno razmatra to. – Pretpostavljam da ću, u nedostatku drugog, time morati da se zadovoljim.